

GELECEK YAZILARI

CİLT : 1

SAYI : 4

GELECEK

Yazıları

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ? - 1

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Toplumumuzdaki tüm devrimci güçlerin değersizleşmesiyle birlikte, filozoflar, solcular, hatta Marksistler umutsuzca başka bir proletarya arayışına girdiler. Marcuse'nin devrimin yalnızca "dışlanmış gruplardan" gelebileceği görüşünü biliyoruz: açlar, Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen siyahlar, öğrenciler ve genel olarak gençlik. Öyle görünüyor ki, şu anda, bu yıl, belirli bir değişim bile yaşandı: Son on yılda, "sınıf" ayrımının artık Marx dönemindeki gibi olmadığını, gelişmiş ülkelerde artık gerçek bir sınıf mücadelesi olmadığını ve bunun artık az gelişmiş ulusların zenginlere karşı mücadelesi olduğunu söylemek bir klişe haline geldi. Devrimci "sınıf", eski sömürgelerden gelen veya dünya emperyalizmi tarafından yoksullaştırılmış tüm yoksul uluslardan oluşur. Şu anda, bu yorumun yanı sıra ve bazen de yerine, gençlerin gerçek bir proletarya olduğu fikriyle karşılaşıyoruz. Bu, Strazburg durumcularının öğrencilerin pozisyonuna ilişkin bir broşüründe önemli ölçüde analiz edilmişti. Bu nedenle, bu olasılığı çözmeye çalışmalıyız.

Her şeyden önce , soruyu sormamızı sağlayacak belirli sosyolojik verilerle başlamalıyız. Yani, sorunun tam da maddi koşullarla bağlantılı olarak ortaya çıktığı açıktır. Gençler, her şeyden önce, toplumumuzda tarihte hiçbir zaman temsil edilmemiş bir demografik kitleyi oluştururlar. Mutlak sayılarla kütle, nüfusun geri kalanına oranla kütle, son olarak da unsurların yakınlığıyla kütle. Kabaca söylemek gerekirse, gençlerin 1970 yılına kadar Fransız nüfusunun dörtte birini temsil edeceğini tekrarlayalım. Şimdi, hayvan topluluklarında gözlemlenen biyolojik yasayı, bir grubun belirli bir yoğunluğu aştığında otomatik olarak şiddet, dış veya iç savaş olgusuna maruz kaldığını akılda tutmak önemlidir. Hayvan topluluklarının deneyimleri ve "polemoloji" [savaş bilimi], Tejar'ın teorik görüşünü doğrulamaz: Yoğunlaşma yakınsamaya değil, patlamaya yol açar.

Bilinen bir diğer gerçek: Gençler toplumumuzda orta sınıftır. Geleneksel toplumlarda "gençlik" diye bir şey yoktur: Çocuk aniden yetişkinlik durumuna geçer. Bir inisiyasyon, bir ritüel ve diğer yetişkinlerle aynı görevlere, mücadelelere, avantajlara ve haklara katılan genç bir yetişkin haline gelir.

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş uzun bir süreç değildir. Roma hukukunda bile "25 yaş reşit olmama" koşulu yalnızca birkaç ikincil hukuki husus için geçerliydi. Günümüzde ise tam tersine, genç bir insan artık çocuk değildir, ancak henüz sosyal bir yetişkin de değildir - 21 yaşında bile. Yasal yetişkinlik, toplumsal entegrasyon sürecinin yavaşlığı nedeniyle sıklıkla sekteye uğrar.

Bu orta dönemi karakterize eden nedir? Öncelikle, genç bir birey hâlâ bir çocuğun eğitimine tabidir. Fizyolojik olarak büyümüştür, bu nedenle çocuk sahibi olabilir, bir aile kurabilir. Ancak bu sosyal olarak başarısızdır: 12-14 yaşları arasındaki ergenlik çağındaki bir genç, cinsel kapasitesini toplumsal çerçeve içinde normalleştirebilmek için 25 yaşına kadar beklemek zorunda kalacaktır. Bu dönemde, şekillendirilecek bir malzeme, doldurulacak bir kap, bir nesne olarak görüldüğü mesleki, entelektüel bir eğitimden geçer.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Ailesinden çok para alsa bile, maddi olarak bile bağımsız değildir; bu onun parası değildir. Aynı şey, toplumun bursla desteklediği durumlarda da geçerlidir. İşine değil, ona parayı veren kişinin davranışlarından duyduğu memnuniyete bağlıdır.

Bir diğer özelliği de üretim döngüsünden uzaklığı ile tüketim döngüsüne katılımı arasındaki uçurumdur. Üretimle kıyaslandığında hiçbir şeydir. Sadece üretime girmeye hazırlanıyordur. Bir ofiste veya fabrikada çalışırken bile, kendisine gösterilen muamele ile yetişkinlere gösterilen muamele arasında öyle bir ayrımcılık vardır ki, aslında bir katılımcı değildir ve yalnızca ek bir hayal kırıklığı hissedebilir.

Öte yandan, o bir tüketici. Hem de büyük bir tüketici . Sözde tüketim toplumuna katılıyor . Ve tam da sadece bir tüketici olduğu için, itirazlarında, redlerinde, protestolarında çoğunlukla toplumun karakterini koruyor: Öğrenci isyanında, "tüketim toplumu"na duyulan nefret tam da bu tüketici konumundan kaynaklanıyor: Genç bir insan, topluma farklı bir gözle bakamıyor, çünkü topluma ancak bu şekilde katılıyor: ve ne kadar tüketici olursa, tüketim toplumuna o kadar çok saldıracak. Ancak toplumun bu şekilde kınanması hiçbir şekilde devrimci bir bilincin ürünü değil; olgusal duruma otomatik bir tepki. Öyle olmasaydı, gençler toplumumuzun "tüketimci" toplumdan tamamen farklı olduğunu görürlerdi. Son olarak, yetişkinler tarafından yönetilen ticari veya endüstriyel işletmeler tarafından hedef alındıkları için tüketicidirler. Dergiler, plaklar, yıldızlar ve flaşlar, transistörler, özel kıyafetler, rozetler ve kemerler... Gençler, onları tüketime yönlendiren reklamların kurbanı oluyor.

Ancak aynı zamanda, gençlerin tüketimi ne kadar önemli olursa olsun, onların gözünde, olabileceği, olması gereken, yani teknik toplumun onlara sunduğu tüketimle kıyaslandığında hiçbir şeydir. Genç bir insanın gördüğü, ona "sunulan" şey, sahip olabilecekleriyle kıyaslanamaz, çünkü yoğun arzusunun neden olan toplum, onu tatmin etme fırsatı sunmaz: tatmin potansiyeline kıyasla, finansal kaynakları sıradan insanlardan bile daha orantısızdır. Yani, kendisine bu zevki sunan reklamları körü körüne takip eder. Onları yoğun bir şekilde deneyimler: çünkü küçük yaştan itibaren buna hazırlıklıdır ve keyfi, gençliğin izlenimlere karşı olağanüstü duyarlılığına dayanır.

Bu bizi üçüncü gerçeğe götürüyor: Gençler, kitle iletişim araçlarının gözde hedefi, ideal kitlesidir. Deneyimden kaynaklanan direnç rezervleri yoktur, sklerotik sertleşmeden muzdarip değildirler ve yetişkinlerin çalışma dünyasının çekiciliğini hissetmezler. Makluan'ın "Araç mesajdır" formülü gençler söz konusu olduğunda tamamen doğrudur. Kitle iletişim araçlarının dürtüsünü bir değer olarak algırlar. Bu hassasiyet sayesinde, gençlerin düşlere ve kurguya olan kendiliğinden eğilimlerini, yani gerçeği hayalden ayırmadaki zorluklarını ele alan, sözel ve tamamen kurgusal bir evrene dalmış durumdadırlar.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Belirsiz bir durumdadırlar ve kitle iletişim araçlarının etkisi bu belirsizliği daha da kötüleştirerek onları tamamen görelî, ikircikli, akışkan ve yapılandırılmamış bir evrene sürükler. Bu etki, filmlerin, TV programlarının vb. içeriğine kesinlikle bağlı değildir. Mükemmel, ahlaki, eğitici, kültürel, ne isterseniz olabilir, ancak Makluan'ın analizi haklı olarak aynı kalır. Bu sonucu üreten şey, tam da kitle iletişim araçlarının varlığıdır. Gerçekte, gençler, bu medya araçlarının varlığı gerçeğiyle toplumun geri kalanından kapana kısılmış ve izole edilmiş durumdadır: kurgusal evrenin gerçeklikten daha gerçek olduğu bir blok oluştururlar. Artık afyonları, yani transistörleri olmadan hiçbir yerde yaşayamayacakları ve bu nedenle de yetişkinlerin dünyasına daha da yabancılaşacakları anlaşılabilir bir durumdur.

Dördüncü ve son olguyu ve nesnel durumu hatırlayalım. Genç bir insan, artık ortak değerleri olmayan, artık anlam sunmayan, tamamen erotikleştirilmiş, artık aracı grupları olmayan bir topluma aittir. Geleneksel toplumlarda inanç ortak değerlere sahiptir ve aracı grupların varlığı, bir durumdan diğerine, bir yaşam döneminden diğerine çok fazla zorluk çekmeden geçişi mümkün kılar. Bu ruhsal ve işlevsel bütünleşme olanakları çeşitli düzeylerde saklıdır. Bu unsurların kaybı, genç bir insanın toplumsal yapıya normal entegrasyonunu son derece belirsiz hale getirir. Bu, bireysel özgünlüğü yok eden ve çok keskin bir şekilde hissedilen uyum faktörlerini, yani adaptasyonu gerektirir.

Ancak bu yokluk, toplumsal bedenin erotikleştirilmesiyle birleşir. Genç bir kişi bir çekim, arzu ve haz arayışı evrenine fırlatılır. Ve tabii ki cinsel alanda da: orada artık hiçbir şey normalleştirilmemiştir. Artık gelenekler, ritüeller veya değerler yoktur. Genç bir kişi, kendisine sunulan yaşam ve toplum imgesi aracılığıyla, aşk ilişkileri, zevk ve tatmin için olağanüstü olasılıkların olduğu bir evrene girdiğine inanır. Ancak aynı zamanda, hiçbir gerekçesi olmadığı, herkesin kabul ettiği ortak bir değere dayanmadığı için ona daha da dayanılmaz görünen mekanizmalarla, örgütlenmelerle, rasyonel bir teknik düzenle karşı karşıyadır.

Genç bir insan, modern toplumun kendisi ve Persona hakkında sunduğu imaj ile tamamen anlamsız kısıtlamalarla örgütlenmiş bir sistemin gerçekliği arasındaki çarpıtmadan yoğun bir şekilde acı çeker. Ona arzularını tatmin etmesi söylenir, ancak o, elle tutulamayan mekanizmalardan oluşan bir ağa hapsolür ve organizasyonu kısa devre yaptırmayı seçerse cezalandırılır. Ancak tüm bunlar ona daha da kabul edilemez gelir çünkü tüm hikâye anlamsızdır. Bu toplumun ortak değerleri olmadığı gibi, hiçbir şeye de anlam vermez. Bir yetişkin buna alışkındır. Küçük ama önemsiz olmayan hazlar alır, acısını bastırır. Genç bir insan için ya hep ya hiçtir. Ergenliğin "metafizik kaygısı", hiçbir şeye cevap sunmayan, sonunda sadece görelilik dersini tekrarlamaktan başka bir şey bilmeyen, çılgınca görünen, nedenini veya hangi amaçla olduğunu bile bilmeyen bir toplumda ortaya çıktığı için daha da ciddidir.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Genç bir insan salt eylemle yetinemez. Sebeplere, anlama, gerçeğe, bir cevaba ihtiyacı vardır. Hiçbir şey duymaz. Kaygı nöbetlerine kapılmış haldeyken, yetişkinlerden hiçbir şey alamaz, çünkü onlar da kendisi kadar çaresizdir. Artık hiçbir değerleri veya anlamları yoktur. Ebeveynler ve öğretmenler tamamen çaresizdir. Son aylarda (1968), gençlerin bir Üstat aradıkları hakkında çok konuşuldu. Aslında, içinde bulundukları duruma, yaşadıkları maceraya anlam katabilecek birini arıyorlar. Ama artık Sartre gibi bir hayal kırıklığı Üstadı istemiyorlar: Nihilizm, en azından onların gözünde, mutlaklığın cazibesine sahip.

Dolayısıyla gençler, toplumla ilişkilerinde onları dışlayan ve bir çatışma durumuna sokan nesnel bir konumdadırlar. Peki bu onları devrimci bir güç yapmaya yeter mi? Önceden ele alınması gereken bir soru var. Nüfus bilimciler, yaş grupları arasındaki ilişkiyi değerlendirirken genellikle "yaş sınıfları"ndan bahsederlerdi. Görünüşe göre bu terimde bir yanlış anlaşılma veya en azından bir değişiklik vardı. Yaş sınıfı, belirli sayıda özellik tarafından tanımlanan bir yaş aralığını temsil ediyordu. Ancak "sınıf" kelimesine olan takıntı nedeniyle, bu formül son zamanlarda sosyolojik bir sınıfın imgesi olarak yorumlandı ve ardından gençliği, yaşa göre dağılım gösteren ve sınıf mücadelesi modeline dayanan bir tür sınıf olarak sunma girişimlerinde bulunuldu. Bu karışıklık bazen açıkça vurgulanır: Örneğin Gliksman, gençlerin mutlaka yaşla tanımlanmadığını, burjuva sömürsünün, şiddetli saldırganlığın, baskının ve hayal kırıklığının kurbanı olduklarını söyler. Aynı konumda olan herkeste kendilerini görürler ve tersi de geçerlidir. Gençler, yaşları ne olursa olsun, kendilerini bu durumda bulan herkestir. Bu lirik karmaşa son derece anlamlıdır. Gençliğin, proletaryadan önceliği alması kesinlikle gereklidir, çünkü proletarya da en sıradan geleneksel özellikleriyle aynı özelliklere sahiptir, ama aynı zamanda yeni bir güç de getirir. Bu nedenle, gençliğin bir sınıfı temsil edip etmediğini, sınıf mücadelesinin klasik şemasına uyup uymadığını anlamak için incelemeye çalışmalıyız.

Hızlı bir analizin bu yorumu geçersiz kılacağını söyleyebilirim. "Gençlik" için on yıllık bir dönemden bahsedebilsek de, ikinci aşamaya geçişin oldukça hızlı gerçekleştiği kesindir. Genç bir insan "sınıf" değiştirir, ancak sınıf mücadelesi teorisindeki sınıf özgüllüğünün en önemli unsurlarından biri, onun ölümcül ve geri dönülmez karakteridir: Kişi, isyana yol açan bir tür kaderle sınıfına bağlıdır. Toplumsal hareketlilik yüksek olduğunda, sınıflar dağılma ve sınıf mücadelesi zayıflama eğilimindedir. Dahası, bu "sınıfta" birlik yoktur. Genç bir işçi her şeyden önce bir işçidir, genç bir öğrenci her şeyden önce bir öğrencidir. Mayıs 1968'deki meşhur öğrenci ve işçi birliği kısmen bir dilek, kısmen bir hayaldir. Çok nadir gerçekleşir. Dahası, gençlik grubu içinde bile aralarında sadece birkaç yıllık bir farkla büyük bir tezat vardır. 15 yaşında bir erkek çocuğu için 21 yaşında biri yaşlı bir adamdır. Üç yıllık bir kesinti olduğu söylenebilir: 15-25 yaş arası gençlik, aralarında hiçbir ilişki olmaksızın en az üç gruba kapsar.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Siyasi, estetik, moda ve felsefi konulardaki görüşler, yargılar ve yönelimler aşağı yukarı aynı hızda değişir. Artık aynı putlara, aynı ilgi alanlarına, aynı cinsel davranışlara sahip değildirler. Ve eğer gençler başkalarını yaşlı olmakla suçlarsa, 21 veya 22 yaşındakiler artık gençleri aniden heyecanlandıran şeylerle tam anlamıyla ilgilenemezler. Aralarında neredeyse hiç ortak bir "dil" yoktur, iletişim neredeyse imkansızdır. Bu yaş grubunun sayısız fraksiyona böylesine parçalanmış olması, tıpkı 19. yüzyılda bir sosyal sınıf olabileceği gibi, birleşik bir sosyal grup olduğu fikrini gerçekten ciddiye alamayacağımız anlamına gelir.

Gençler, elbette, ortak çıkarların ortaya çıkması veya "yaşlılara" karşı muhalefet veya gruplarının dışında az çok kalıcı bir çekim merkezinin varlığıyla, yani aniden kutuplaşarak, somut olarak gözlemlenebilir bir gerçeklikte kristalleşerek toplumsal bütün içinde bir grup olarak birleşebilirler. Bu, örneğin Cezayir Savaşı, Vietnam Savaşı gibi bazı siyasi olaylarda gerçekleşir. Bu gibi durumlarda gençler, toplumda benzersiz, mutlak olarak gördükleri değerlerin taşıyıcıları olarak var olduklarının farkına varırlar. Kendilerini tanır ve "kendileri için" bir kategori haline gelirler. Ancak bu durumda gençlerin bir grup genç olmadığı vurgulanmalıdır. Her şeyden önce, siyasetin teşvik ettiği bu hareketlerde, yetişkinlerle tanışır, onlarla işbirliği yaparlar: siyasi ilgi merkezi, gençleri olduğu gibi tanımlamaktan çok, aynı görüşteki yetişkinleri ve gençleri aynı faaliyette bir araya getirmeye yarar .

Ayrıca, bu hareketlerde gençlerin kendiliğindenliği olmadığı anlaşılmalıdır: Gençleri önce sorunla tanıştıranlar ve ardından onları yavaş yavaş eyleme dahil edenler yetişkinlerdir. Dahası, gençleri çekmek için bu yetişkinler yalnızca erişilebilirlik ve cömertlik kartına oynamakla kalmaz, aynı zamanda bu gençlerin eşsiz ve ahlaki açıdan yüceltilmiş karakterine olan belirsiz inanca da oynarlar: Yaşlılar, gençlerin, kendilerinin, bu sıfatlarıyla, değer taşıyıcıları oldukları duygusuna oynarlar. Ancak gerçekte, gençler yalnızca yetişkinlerin kendileri ilgilendiği ölçüde şu veya bu siyasi dramayla ve onların adımlarıyla ilgilenirler. Bunun Mayıs ve Haziran aylarında Fransa'daki olaylar için de geçerli olduğu söylenebilir. Yani, liderlerin çoğu genç değildi ve ortaokullarda eylem komiteleri kuranlar genellikle öğrencilerini uzun zamandır buna hazırlayan öğretmenlerdi. Oysa o dönemdeki genç kitleler, olayın kendiliğindenliğine ve özgüllüğüne, yani "gençlerin yaşlıların dünyasına başkaldırısı"na ikna olmuşlardı.

Ancak bir sınıfın varlığı için vazgeçilmez bir faktör daha vardır: bilinç. Gençlerin bilinci nedir? Hangi seviyededir? Ve yine, örneğin Mayıs-Haziran olayları sırasında gençlerin ulaştığı bilinç, olgunluğu hakkında çok şey söylendi. Genellikle "Neyin farkındalığı?" sorusunu sormayı ihmal ederiz. Posterlere, bildirilere, sloganlara, grafitilere baktığımızda, bu metinlerin sıradanlığı, tekrarı ve kibri bizi rahatsız eder.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Genellikle özenle seçilmiş alıntıları bir kenara bırakırsak, geri kalanı, bilinçten bahsetmeyi engelleyen Marksist veya anarşist ajitasyon, zayıflık, siyasi yetersizlik temalarının acıklı bir tekrarından ibarettir. Öte yandan, "gençlik olgusu"na dair çok güçlü bir his var. Bilincin siyasi bir kapsamı veya içeriği yoksa, gençlerin bir birim, grup, varlık olarak varoluşu açısından en azından buna benzer bir şeye sahip midir?

"Gençlik olgusu" diye bir şey var. Peki bunu ilk fark eden kim? Yetişkinler. Bence bu gerçeğe sıkı sıkıya bağlı kalmalıyız: Gençlik olgusunu, kendisini yeni ve belirsiz bir durumda bulan o yaş grubunun sosyolojik varoluşuna dayanarak yaratanlar yetişkinlerdir. Gençliği yücelten ve övenler yaşlılardır. Sonra reklamlar, mağazalar vb. de görüyoruz: Gençlik basını düzenleyen, gençlere modeller, moda, işaretler ve gençlerin benimsediği bir dil sağlayanlar yetişkinlerdir. Gençler, bir kategori, bir güç, bir gerçeklik olarak var olmayı gazetelerde öğrenirler. Gençliği "abartılar" ve çok farklı nedenlerle onu yaratanlar yetişkinlerdir; yıldız sistemi "gençlik sınıfı" düzeyinde de yeniden üretilir: gençlik, tıpkı Johnny Stark'ın Mirej Matje tarafından yaratıldığı gibi, sıfırdan üretilir.

Dolayısıyla gençlerde ne özerk ne de heteronom bir bilinç yoktur: yani farkına vardıkları şey kendi gerçeklikleri değil, yetişkinler tarafından onlara iletilen imgedir. Dahası, gençler kendi başlarına ve kendileri için oldukları şeyin bu farkındalığına ulaşmaya çalışsalar, bu olay iş dünyasında olanlarla veya bugün köylüler arasında sahip olduğumuz durumla karşılaştırılamazdı: çünkü kendilerini ekonomik ve sosyolojik veriler, yaşam tarzı vb. ile iyi bir şekilde karakterize edilebilecek bir durumda bulmazlardı. Karşılaşacakları şey belirsizlik, muğlaklık, boşluktan oluşan bir durumdur; toplumda yer ve rolün yokluğudur, bir tür parantezdir. Ancak aynı zamanda, en önemli kısmının gelecek, özgünlük olduğuna onları ikna eden bir dünyada yaşarlar: buna kendileri de inanırlar. Bu nedenle, kendi gerçekliklerinin farkına varmaktan tamamen acizdirler. Üçüncü sınıf hakkındaki meşhur söz, "Gençler hiçbir şey değildi, her şeydirler, bir şey olmak istiyorlar", onların lehine çevrildiğinde, bunlar boş sözlerdir, çünkü toplumumuz onlara tam da seçme hakkını tanır; elbette yanlış, ikiyüzlü ama birinci sınıf öneme sahip bir durum. Yetişkinler gençleri şımartmaya ve onları oldukları gibi var etmeye çalışırlar.

Yetişkinler bunu yapıyorsa, bu yalnızca kişisel çıkarlarından veya gençliğin gerçekten bir değer olduğuna inandıkları için değil; gençlik ideolojisi tarafından yanıltıldıkları içindir. Bu ideoloji toplumumuza nüfuz etmiştir. Ancak bu ideoloji tek başına bir meyve değildir, kendiliğinden oluşmamıştır, daha derin inanç katmanlarına dayanır.

GELECEK

Yazıları

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ? - 2

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Yetişkinler için, ancak bu toplumun ilerlemesini sağladığı ölçüde değerlidir.

İşte bu yüzden ona bu yer veriliyor ve bu yüzden bu kadar çok kutlanıyor. Bu determinizm, gençlik isyanını açıklayan etkenlerden biridir. Ancak, bu rolü reddederlerse, sosyo-ekonomik ilerlemenin kaderini artık kendi ellerine almak istemezlerse, kendilerini inkâr ettiklerini anlamaları gerekir. Gençliğin gerçekte var olmadığını, bir değer olmadığını, yetişkinlerin ürettiği maddi ve ideolojik gerçeklikten başka bir gerçekliğe sahip olmadığını gösterdik; var olduğu ölçüde gençlik, yetişkinlerin toplum hakkındaki ideolojisinin maddileşmiş bir ürünüdür. Ve gençler bu kadarı reddettiklerinde, bir uyanış değil, bir boşluğa gömülme yaşarlar, çünkü bu gerçeklikten yoksun kaldıklarında artık hiçbir şey bulamazlar. Ve bu, gençlik isyanının kurucu unsurlarından biri olacaktır. Bu da bizi, kesinlikle tartışılmaz olan bu isyanın etkenlerini incelemeye götürür.

Üzerinde durmayacağımız en basit şey, yetişkinlerin gençler hakkında sahip olduğu meşhur imaj ile toplumdaki yer ve rollerinin eksikliği arasındaki tutarsızlıktır. Bu apaçık ortada. Devam etmeliyiz. Sorunun özünün, gençlerin teknik ve giderek teknik olarak ilerleyen toplumumuza derinden uyumsuzluğunda yattığına inanıyorum. Bu uyumsuzluğun, gençlerin sosyal kategorilerine bağlı olarak belirtileri, belirtileri ve farklı yönleri var, ancak oldukça evrensel görünüyor. Bana göre, bu genel özellik, meselenin birkaç gencin başarısızlığı, bir eksiklik, psikolojik zayıflık vb. olmadığını kanıtıdır: gerçekte, bu genel uyumsuzluk, teknik ve giderek teknik olarak ilerleyen Batı toplumuna karşı bir suçlamadır .Davasız isyancılar, kaçaklar, kara ceketliler, zazular , altın ceketliler, hippiler, beatnikler, holiganlar, 1968'den kalma asi öğrenciler: tam olarak aynı derin olgudur. Gençler bu toplumu kabul edemiyor veya hoş göremiyor. Neden? Ve işte, biraz daha ayrıntıya girmeye cesaret ediyorum!

Gençlerin belirli bir insani kendiliğindenliğe, henüz evcilleştirilmemiş veya yönlendirilmemiş bir yaşam gücüne, isterseniz "doğaya" sahip olduklarına inanıyorum. Gençler zorunlu olarak "ilkel"dirler; izlenimleri, tutkuları, nefretleri ve teşvikleri çok güçlü hissederek; hayata karşı büyük bir iştahları vardır, canlılıklarını genişletmeye çalışırlar. Başka bir deyişle, henüz kültürel uyum sürecinden geçmemişlerdir. Ve bence isyanları, kendiliğindenliğin reddedildiği, her şeyin hesap ve kesinlik olduğu; yaşam gücünün, canlılığın zorla kullanıldığı, geleceğin önceden belirlenmiş görüldüğü vb. teknik bir topluma uyum sağlamanın zorluğunun bir ifadesidir. Gençlerin doğuştan teknik bir ortamda yaşadıkları için kültürel olarak entegre olduklarına inanmamız çok kolaydır. Başlangıçtan itibaren teknik oyuncakları vardı ve arabalara, uçaklara, televizyona vb. alışkındılar; artık hiçbir şey onları şaşırtmıyor; ama bunların hepsi sadece zayıf dışsal işaretler. Bu, bu toplumun derin ve eksiksiz gerçekliği değil. Tıpkı kurşun askerlerin çocukları savaşa hazırlamaması gibi, teknolojiyle temas da çocukları bu topluma adapte etmiyor. En iyi adapte oldukları şey teknoloji tüketimi.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Bu seviyede kültürel entegrasyon kesinlikle zor değil! Ve gençler aslında kendilerini bu tüketime tabi tutmaktan mutluluk duyuyorlar.

Ancak canlılık düzeyinde bir uyum söz konusu değildir. Genç bir insan, kendisini her adımda kalıplaştıran, sınırlayan, disiplin altına alan ve bu sayede edilgenliğe iten toplumu çok çabuk reddeder; yaratıcılık dürtüsünü serbest bırakması gerektiği için "gösteri toplumu"nu reddeder. Aşırı talepkar cinsel ahlaka tahammül etmekte zorlandığı ve engelleri kabul etmediği gibi, düzenin genelleştirilmesini de kabul edemez. Çatışmanın özü budur. Teknik toplum, öncelikle bir düzen ve organizasyon toplumudur. Ve ne kadar mükemmelleşirse, düzen o kadar çok tüm alanlara nüfuz eder, çünkü teknik açıdan hiçbir şey önemsiz veya işe yaramaz değildir. O anlık ağda, genç insan kendini çabalamak, tutarsız, patlayıcı ve biraz çılgın bir şekilde ifade etmek zorundadır. Temelde düzensizliğe ihtiyacı vardır, çünkü yenilikçiliği, doğrudan ifadesi ve kendiliğindenliği için tek olası ortam budur. Ancak düzensizliğin alanları ve yerleri giderek daralmaktadır. Herhangi bir karışıklık tahammül edilemez, çünkü genişlemeyi, ilerlemeyi vb. sorgulamakla tehdit eder. Genç, kendisini ezen totaliter düzenin, büyük bir rahatlıkla kabul ettiği bu tüketimin tam karşılığı ve aynı zamanda koşulu olduğunu açıkça göremez. Aradaki ilişkiyi anlayamaz. Sadece, önceki tüm ahlaki düzenlerden çok daha kısıtlayıcı olan bu düzenin şokunu yaşar.

Bu bastırma artık yalnızca bir (cinsel) düzeyi değil, hepsini etkiliyor. Artık basit ahlaki kısıtlamalarla değil, bireyi her düzeyde ve tüm ifadeleriyle kuşatan bir baştan çıkarma ve manipülasyon ağı kullanan maddi, psikolojik, ekonomik ve duysal kısıtlamaların karmaşık bir etkileşimiyle gerçekleştiriliyor. Bu nedenle kültürleşme eskisinden çok daha zor, totaliter ve karmaşık. Özellikle de bu toplum yeterli rahatlama sağlayabilecek hiçbir şey sağlamadığından. Başka bir yerde, teknik bir toplumdaki gerilimi azaltmanın yollarını analiz ettim. Bunların hiçbiri, ihlalin kutsallığını, kaosa dönüşü ifade eden ama aynı zamanda iyi düşünülmüş ve düzene entegre edilmiş eski Festival'e eşit değil. Bu, dünyamızda artık herhangi bir kesinti veya çıkış sunmuyor. Gençlerin canlılığı tüm faaliyet alanlarında ortaya çıkmalı, ancak tüm faaliyetler düzensizliğe, anarşiye veya tutarsızlığa tahammül edemeyen teknik bir şekilde organize ediliyor. Şok burada yatıyor. Ve gençler tam da katılmaya davet edildikleri böyle bir toplumu görüyorlar. Görüyorlar, tüketim ve maruz kaldıkları kısıtlamalar sayesinde zaten bu toplumun içindeler, ancak çalışma saatleri, olumlu aktiviteler veya geçimlerini sağlama ihtiyacı sayesinde henüz bu toplumun içinde değiller; gençler hâlâ tam olarak katılmıyorlar, bu yüzden bu toplumu "görmek", reddetmek için hâlâ yeterli mesafeye sahipler. O işleri, o geleceği olmayan o geleceği, o monoton, konformist hayatları, o donuk yüzleri görüyorlar: O toplumu, kendi yaşlarında aşına oldukları durumdan çok daha katlanılmaz, daha kısıtlayıcı hayal ediyorlar. Örgüt içinde ölü yetişkinler olmak istemiyorlar. O topluma girmek onlara cehennemin kapılarından geçmek gibi geliyor.

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Gençler, bu mutlak önemsizlik talebi karşısında şiddetli bir isyan duyuyorlar.

Bu düzeni reddediyorlar, yani gençlerin hâlâ özlemini çektiği tüketimi sağlamak için teknik toplumun talep ettiği bedeli ödemeyi reddediyorlar!

Az önce, gençlerin bu toplumu yetişkinlerden kıyaslanamayacak kadar daha iyi "görebildiklerini" söylemiştik çünkü henüz tam olarak entegre olmamışlar, tüm ağlarına henüz yenik düşmemişler: Sınırlamalar sayesinde onu yeterince iyi tanıyorlar, katılmadıkları için ondan yeterince uzaktalar.

İşte bu yüzden, Öğrenci Hareketi'nin örneğin özyönetim, öğrenci hükümeti, işçi hükümeti vb. taleplerinin tarıfsız aptallığına ancak şaşırabiliyoruz:

Bu ifadelerin devrimci doğasına hayran kalıyoruz, ancak bunların tek derin sonucunun gençlerin bu topluma daha eksiksiz ve anında entegre olması

olacağını görmüyoruz: Yönetime dahil oldukları anda, artık onu

göremeyecekler! Onu değiştirmeye güçleri yetmeyecek, çünkü artık

ne olduğunu bilmeyecekler, onun bir parçası olacaklar, ama onu yönettiklerini sanacaklar!

Ancak bu bize, gençliğin bu topluma saldırıp değişiminde öncülük etme iddiasında bulunmasının, sorunu düşünmediğini, bir doktrinlerinin olmadığını gösteriyor: Şu anda bu düzenin baskısına karşı isyan ediyorlar, ama anlayışları,

düşünceleri düzeyinde değil, duyarlılıkları düzeyinde: Gençler bu toplumu ondan korktukları için istemiyorlar. Kendilerine sunulan hayatı boş ve sınırlı

buldukları için istemiyorlar. Nereden geldiğini bilmeden derin bir korku

duyuyorlar . Aslında mevcut yapıya veya herhangi bir açık biçime karşı

isyan etmiyorlar, küresel yönelime, onun ilham kaynağı olan medeniyet ruhuna

karşı isyan ediyorlar. Dolayısıyla gençlerin bugün ne düşündükleri,

ne söyledikleri, doktrin, slogan, kurgulanmış ifadeler olarak formüle ettikleri gerçekte önemli değil. Sorun hakkında doğru düzgün düşünme şansları yok

çünkü reddettikleri bu toplumu tanımıyorlar: görüyorlar, hissediyorlar,

hissediyorlar, deneyimliyorlar, reddediyorlar. Duygularla, korkuyla, nefretle

dolular: ama bunların hiçbirini anlamıyorlar. İzlenimlerini dile getirmeye

ve reddetmelerini mantıklı kılmaya çalıştıkları anda tamamen yanılıyorlar.

Ancak ifadeleri önemli değilse, bu kendilerinin de önemli olmadığı

anlamına gelmez.

Meydan okuma ve isyan düzeyinde önemli olan, gençlerin ne söylediği ve düşündüğü değil, ne olduklarıdır . Onlar, kendi başlarına ve kendileri için,

bu düzene bir meydan okumadırlar, bu teknik, titiz, düzenli dünyanın

bir kınamasıdır, bir yaşam biçiminin ve şeylerin önceliğinin bir

kınamasıdır, bir kınamadırlar... ama erdemleriyle, enerjileriyle, eylemleriyle

değil: Latin Mahallesi barikatlarında hiçbir şeyi sorgulamadılar.

Orada tamamen yanılıyorlardı. Ne oldukları , uyumsuzluklarıyla ortaya çıkıyor.

O uyumsuzluk, o zayıflık, o inançsızlık, o biraz acıklı düzensizlikler

ve tutarsızlıklar, o kirli veya renkli kıyafetler, o cinsel anarşi, o tiksinti ve öfke,

gençliğin kınadığı şey budur - kınamak istediğinde işaret ettiği şey değil.

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Gençlik, tam da uyumsuz olduğu ölçüde anlam kazanır. Polis memurlarına taş atmak elbette uyumsuzluğun bir işaretidir, ancak kesinlikle tamamen yetersiz olan siyasi tutumların bir işareti değildir. "Tutumlar", dünyayı bu ideolojik kanal aracılığıyla değiştirebileceğine inanan ve bu nedenle burjuva düzenine ve kapitalizme veya emperyalizme saldırdığında yanlış rakibi gören o gençliğin temel zayıflığıdır. Özgür aşk teorisini savunuyormuş gibi yapıp hayal gücünün devreye girdiğini ilan ettiğinde aptallığını ortaya koyar. Ama kadın yalnız kaldığında, her kapıyı öfkeyle çaldığında, ne olduğunu bile bilmediği halde reddettiğinde, onu amansız bir eziyete mahkûm eden dünyanın karşısında paniklediğinde, ancak o zaman bu dünyayı sorgular.

Ama az önce tanımladığımız şey bir isyan. Belirli bir durum, bir boşluk, katlanılmaz bir şey, kaderini kabullenemeyen bir varlık. Şu anda o gençliğin yaşadığı şey bir devrim değil, çünkü etkili bir bilinçten, doktrinden, devrimci bir projeden, toplumun tamamına, örgütlere isyan eden toplumsal bütünlüğünden yoksun... Birinden diğerine geçmek mümkün mü? Bunu söylememize veya buna inanmamıza izin veren hiçbir şey yok.

Yani, korktuğumuz topluma karşı bu isyan, yalnızca o toplumla ilişki içinde deneyimlenir. Reddetme, protesto, sorgulanmayan bu medeniyetin tam da temelinde gerçekleşir. Korkutucudur, ancak başka türlü olabileceğini hayal bile edemeyiz. Protestocular bu medeniyetten faydalanır. Mayıs 1968'deki öğrenci taleplerinin şaşırtıcı çelişkilerini de açıklayan budur. Dolayısıyla, üniversitede verilen eğitim, tamamen zıt iki yönelimden eleştirilir: Bir yandan üniversite, rejimin "bekçi köpekleri", ekonominin uysal araçları, gerekçeler sunacak psikologlar vb. yetiştirmekle suçlanır. Ancak diğer yandan, aynı kişiler, profesörlerini, onları yerine getirmeleri gereken görevlere etkili bir şekilde hazırlamayan, laf cambazı ve mandarin olmakla ve üniversitenin mezunlara fırsat sağlamamakla suçlarlar. Bunun nedeni, aslında nefret ettiğimiz o topluma hizmet etmek için uyum sağlama konusunda panik halinde bir korku duymamız, ama aynı zamanda kendimizi o toplum için gerekli olan teknik işlevleri yerine getirmekten başka bir şekilde hayal edemememizdir.

Elbette hippiler de var! Radikal bir kopuş pozisyonundan protesto ediyorlar, artık hiçbir pozisyon, hiçbir sorumluluk, hiçbir işlev istemiyorlar. Hippiler yeni bir yaşam biçimini, çiçeklerin gücünü, özgür iradeyi, evrensel sevgiyi, ilişkilerde tam özgürlüğü, tam birlikteliği, gündelik yaşam düzeyinde yaşanan pasifizmi savunuyorlar. İş yok, teknik yok, yapı yok, örgütlenme yok. Bu aslında toplumun köklerine uzanan temel bir protestoya ilgili. Peki bu hippilerin bu toplumla nasıl bir ilişkisi var? İçinde yaşıyorlar. Hatta oldukça iyi yaşıyorlar. Kendileri veya çocukları hastalandığında, onlara bakılıyor. Hâlâ başlarını sokacak bir evleri var. Kıyafetleri bazen çok kaliteli. Evet, onları çevreleyen, onlara yardım eden, birçok şeyi kolaylaştıran yetişkinler arasında bile destekleri var. Ve ihtiyaç duydukları hizmetlere çoğu ücretsiz ulaşıyor.

JACQUES ELLUL

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Peki bu nasıl mümkün oluyor? Çünkü arkalarında, altlarında o meşhur tüketim toplumu, bolluk toplumu, "büyük toplum" var.

Yaşayabilir ve özgünlüklerini ancak bu toplumun aşırı bolluk içinde olması ve "marjinal" olanların yaşamasına olanak tanıması ölçüsünde gösterebilirler. Dolayısıyla hippie olgusu oldukça karmaşıktır. Bir yandan teknik topluma, verimliliğe, soyutlamaya, düzene karşı bir tepkidir. Temel bir protestodur çünkü bu toplumun değerlerine aykırı davranışlarla, değerlerle ifade edilir. Ve böylece, reddi ve protestoyu temsil ettiği ölçüde, toplumun onu ürettiğini söyleyebiliriz. Ancak diğer yandan, bu olumsuzlama hareketi ancak aynı toplum sayesinde mümkündür: sadece ona saldırmak gerekli değildir, aynı zamanda zenginliği, kendi muhaliflerini destekleme lüksünü karşılayabilen ve onların yaşamasını sağlayan tüketim toplumunun aşırı bolluğu sayesinde de mümkündür. Hippiler aslında Batı toplumunun bir lüksüdür; toplumun geri kalanının çok verimli, çok hızlı ve çok enerjik bir şekilde çalışmasıyla mümkün olan bir toplumsal fazlalığı temsil ederler. Ciddi bir toplumsal çalkantının iç savaşa yol açtığını ya da örneğin geleneksel tarıma geri dönmeyi gerektiren büyük bir ekonomik durgunluğa neden olduğunu düşünün: hippie olgusu otomatik olarak ortadan kalkar.

Ancak şimdilik böyle bir durum var ve belki de McLuhan'ın analizi, gerçekten bir devrimi temsil ettiği için kabul edilmelidir. Ancak bu, yeni iletişim yöntemlerinin bir sonucu olarak, şimdiye kadarki tüm diğer gelişmelerden daha derin bir düzeydedir; yani birey ile dünya arasındaki ilişkinin dönüşümüdür: yeni teknikler, bireyin bir tür bütünselleşmesine, toplumla efsanevi bir birliğe yol açar ve bu da katılımın gizemini, bir süreklilik duygusunu, kolektif kaynaşmayı üretir. Elektrik devresi sayesinde, Maklun'ın dediği gibi, "sürekli, parçalanmış, parçalanmış Batı mirasımız, akışkan, birleşik, kaynaşmış bir mirasla yer değiştiriyor." Ve bu, gençleri hayata ve topluma karşı tamamen yeni bir tavırla, temel özellikleri "tarihin reddi, bildiğimiz şekliyle toplumsal varoluşun kınanması, kimlik duygusunu ortadan kaldırma arzusu, dağınık erotizm ve Hristiyan mistisizmine veya Hristiyan sessizliğine duyulan nostalji" olan anlaşılmasız yetişkinlerle tanıştır. Bu yüzden hiçbir makul argüman onlara ulaşamaz ve "gelecekleri", "kariyerleri" hakkındaki sorular artık onları etkilemez...

Ama bunların hepsi bir devrim mi? Siyasi ve toplumsal düzeyde, kesinlikle hayır. Her halükarda, şimdiye kadar "devrim" olarak adlandırılan şeyin hiçbir parçası değil! Bu harekette sıklıkla kullanılan ifadelerden biri şudur: "En yüce proje, projesiz olmaktır." Ancak projesiz devrim olmaz. Ortaya çıkan şey kesinlikle yeni bir varoluş biçimidir. Bu olgunun sıradan devrimlerden daha derin olduğu ve zorunlu olarak küresel bir devrime yol açacağı söylenebilir.

GENÇLİK, DEVRİMCİ BİR GÜÇ MÜ?

Evet ve hayır. Yani, bu temelde "teknik dışı" tutum, ekonomik, politik ve teknik olan her şeye karşı radikal bir ilgisizlik anlamına geliyor. Bu nesil, liderlik ve örgütlenmede söz sahibi bir konuma ulaştığında ne olacak?

Ya bu hippiler ve benzerleri, bize eski "orijinaler" olarak hizmet edecek bir avuç insan olarak kalacaklar ya da yönetim ve üretimin ihtiyaçlarına uyum sağlayacaklar ki bu da "zihinsel ve psikolojik mutasyonlarının" sandığımız kadar derin olmadığı anlamına gelecek; ya da, çok sayıda oldukları için, oldukları gibi kalacaklar: o zaman teknik sistem gerilemeye başlayacak, üretim felaketle sonuçlanacak, karmaşa ortaya çıkacak, teknik toplum yok olacak, ama onunla birlikte hippilerin kendileri de yok olacak, çünkü çok yakında hayatta kalmak için çalışmak zorunda kalacaklar ve bu da mevcut toplumun ulaştığı seviyeden çok daha düşük bir seviyede olacak.

Bu, basit bir küresel gerileme olurdu . Bence her şey oldukça şaşırtıcı.

Dolayısıyla, gerçekten patlayıcı bir güç olan gençliğin, değerlerden yoksunlaştıkça daha da örgütlenen, ahlakçılaştıkça daha az ahlaklı, zorunluluklaştıkça daha az mantıklı hale gelen bir toplumun katılımı karşısında reddetmesini dile getirmekte şüphesiz haklı olduğu sonucuna varıyoruz; dolayısıyla bu gençliğin kendi başına ne bir değer, ne bir başlangıç, ne bir öncü, ne de bir devrimin ateşleyicisi olduğu sonucuna varıyoruz.

Başka bir şeye ihtiyaç var. Bu gençlik temelde mutsuz ve yoksul, olası tüketiminin akışıyla karşı karşıya. Ve bu, her şeyi tekrar oyuna sokmak için yeterli.

GELECEK

Yazıları

**ORTAKLIĞIN OLUŞUMU:
DİL, BELLEK, EĞİTİM - 1**

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

2015 yılından bu yana, Franche-Comté Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Federasyonu çerçevesinde, özellikle eğitimin kültürel ve politik temellerine ayrılmış 1. eksen kapsamında, eğitim ile vatandaşlığı birleştiren bağlar üzerine bir düşünme yürütülüyor.

Felsefe, dil bilimleri, tarih ve sosyolojiye başvurmayı seçerek, vatandaş figürünü etkileyen değişimleri vurgulamak, ama aynı zamanda modern toplumlarda bunun, her türlü sakin düşünceye zarar veren bir ideolojik karmaşanın kurbanı olduğunu göstermek zordu.

Okul kurumu ve daha geniş anlamda eğitim prizması, öğretim devletinin doğuşunu demokratik koşulların kurucu bir olgusu olarak kabul ettiğimiz takdirde, bu bağlamda sağlam bir yol gösterici sağlıyor gibi görünmektedir .

Bu nedenle, ortaya çıkan kolektif çalışmalardan yararlanılarak öğrenilebilecek birçok bilimsel olay, siyaset ile eğitim arasındaki süreçlerin daha ayrıntılı bir şekilde araştırılması arzusunu öncelemiş ve beslemiştir.

Ortaklığın yaratılmasının hesaba katmaya çalıştığı şey, bu çalışma ve dil sorunları etrafında derinleşmesidir. Gerçekten de, vatandaşlık eğitiminin oynadığı kritik rolden şüphe duyulmuyorsa, böyle bir projenin modern okul projesiyle iç içe geçmesini inceleyen çok sayıda çalışma varsa, son yıllarda önemli dönüşümlerin yaşandığı gerçeği ortadadır.

Birincisi, sıklıkla "vatandaşlık krizi" olarak ortaya çıkan şeyin, toplumsal bağın daha genel ve derin bir belirsizliğine dönüştüğü görülüyor. Dolayısıyla "bireyler topluluğu"nun paradoksal deneyimini yaşıyoruz.

Aslında, küreselleşmenin ve onun tezahürlerinin dağınık varlığının yerini, değişimlerin kalıcı bir şekilde birbirine bağlanmasının aldığı nadiren bu noktaya getirildik. Aynı zamanda, aynı yoğunlukta, bireyci kutuplaşmayı, tikelci taleplerin patlamasını, Christopher Lasch'ın daha 1979'da narsisizm kültürünün patolojik uzantılarını tespit ettiği benlik sevgisi etrafında duyguların yeniden odaklanmasını deneyimliyoruz. Yani artık sadece toplum kavramının güvenilirliği azalmakla kalmıyor, ortak bir toplumun olasılığı ya da varlığı da azalıyor. Projemizin amacını özetlemek gerekirse, şunu söyleyebiliriz: Onsuz yaşayabilir miyiz?

Ortak olana yapılan tüm göndermelerin ortadan kalkması veya yok edilmesi değil de, daha sinsi bir şekilde, çeşitli biçimlerde ortak olanla ilişkili olan tüm kategorilerin (topluluk, yükümlülük, kamu, paylaşım, karşılıklılık, değişim) kademeli olarak yatırımdan çekilmesi anlamına gelebilecek şey nedir?

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Rousseau'nun bir sözünün, Toplumsal Sözleşme tarafından formüle edilmiş olsa da çağdaş imgelemi etkileyen kaygıların başlangıç noktası olarak kabul edilmesi yerinde olur. "Birisi devlet işleri için 'Benim umurumda değil mi?' dediğinde, devletin kaybolduğunu düşünmek gerekir" diye yazıyor .

Kamu işlerine ilişkin referansların buharlaşmasıyla hızlanan bir siyaset parçalanmasını kınayan ahlaki paniğe kapılmadan, bu uyarının geçerliliğini sorgulamanın faydasız olduğu görünmüyor. Ortak olanın kavramsal, tarihsel veya sözcüksel sonuçlarını ayrıntılı olarak ele alan bir çözümleme yapmamız söz konusu olmasa da, altını çizmek istediğimiz başlığın varyasyonları üzerinden onun yankılarını keşfetmeye çalıştık: dil, bellek, eğitim.

Üçleme farklı şekilde de gelişebilirdi: telaffuz, muhafaza, iletim. Çünkü söylenen, söylenmiş olan, bir şekilde kalıcı olmalı ki, tekrar söylenebilsin. Neyse ki, tekrarın hiçbir anlamı yoktur ki , tekrar ele alınıp bilinebilsin, düzeltilebilsin, değiştirilebilsin; eğitim burada belki de temel anlamlarından birini bulmaktadır. Ama dayanışma da, çünkü verili - ya da artık var olmayan - bir ortaklık yoktur , bu siyasal modernitenin tekil karakteristiğidir .

Okuyucu bu nedenle "fabrika" sözcüğünün anlamını düşünmek isteyecektir: sabit bir ortaklığın veya topluluğun olmadığı, her zaman oluşma sürecinde olan süreçleri vurgulamak, böylece aktarımın kalıtsal bir mekanizmadan başka bir şey olmasını sağlamak.

Seçilen üç eser, anlayacağınız üzere, kapsamlı olma iddiasında değil ve organizatörlerin birleştirici -disiplinler arası- arzusuna yanıt veriyor. Daha geniş anlamda dil, bellek ve eğitim birer siper görevi görmüştür.

Fabrika bazen biraz alan ve mesafeyle daha iyi anlaşılabilir: bu nedenle kavramların ve bakış açılarının tarihselliğini hassas kılmaya dikkat ettik.

Bu cildi oluşturan ilk iki metin, belleğin bu önceliğini, dilin işleyişinin her zaman yeniden başlattığı ve ima ettiği bir simgeleştirmeyi hatırlatarak açılıyor.

Benveniste'e göre dil "tarihi yaratır." Bağlantı ve yer, aynı zamanda konuşanlardan her zaman önce gelen, ama aynı zamanda paylaşımı ve değişimi ortak yaşamı koşullandıran şeydir. Ama zorluğun özünde bu koşulluluk yatıyor.

Bir dil bilimi ve bir dil felsefesinin ortak sorunlarına değiniyor: Her bir kişi için hermeneutik değişkenin, tekil sahiplenmeyle yaratımın var olduğu gerçeğinden ödün vermeden ortak bir hafıza nasıl sağlanabilir ki, bu olmadan dil yalnızca bir kod olurdu?

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Carole Widmaier'in metninde Hannah Arendt'te görülen belirsizlik sorunu, onun çalışmalarındaki eğitim sorunuyla nasıl bir araya geldiğini vurgulamaktadır. Bilimsel prosedürlerin insan olgularına genişletilmesinin, "yeniliğin ve eskinin restorasyonunun acıklılığının" cazibesine kapılan modernite, aslında bu belirsizliği ortadan kaldırmaktan ziyade onu aşmayı tercih ediyor gibi görünüyor.

İdeolojinin dili ve çağdaş bilimin teknik dilinin dayattığı zorluklar karşısında, kelimelere çoğul tarihlerini nasıl geri kazandırabiliriz, onlarda paylaşılan deneyimlerin hafızasını nasıl yeniden keşfedebiliriz?

İşte Laura Moscarelli ve Guy Labarre'nin katkıları tam da bu soruyu sormayı amaçlıyor. Bir yandan Yunanca polis sözcüğünden , daha özelde ise Protagoras figüründe cisimleşen "sofistik devrim"den, öte yandan François Hartog'un aynı adlı kitabında geliştirdiği "tarihsellik rejimleri" kategorisinden.

Laura Moscarelli, çelişkili diyaloga başlamayı demokratik eğitimin merkezine koyan ve böylece gerçeğin her zaman çok yönlü doğasını yeniden teyit eden sofistler arasındaki hitabet öğretisini ayrıntılarıyla anlatıyor.

Guy Labarre, François Hartog'un çalışmasına göre, geçmiş, şimdi ve gelecek arasındaki toplumsal ilişkinin zamanla eklemlenmesinin söz konusu olduğu bu "tarihsellik rejimlerinin" verimliliğini inceliyor.

"Şimdiki zamancılık" üzerine eleştirel bir tartışma başlıyor: Bu tarihsel kipi, zamanla ilişkimizin karakteristik bir özelliği olarak düşünmek mümkün müdür?

Çağdaş dönemi karakterize eden hafızanın aşırı büyümesi, tarihin ve onun anma anlamının reddedilmesinin ya da büyüünün bozulmasının yankısı olarak mı okunmalıdır?

Hartog'un Reinhardt Koselleck'in eserinden yola çıkarak öne sürdüğü modern zamanlar aslında tarihle yeni bir bağın kurulmasını sağlayacaktır. Paradoksal bir ilişki, çünkü ona bahsedilen güç özünde üretkendir: gelecek bir zamansallığın üretici gücüdür, geleceğe yöneliktir.

Moderniteye hâlâ nüfuz eden bu güç, geçmişten geleceğe bir güç ve değer aktarımı yoluyla inandırıcılık kazanmıştır.

19. yüzyıla damgasını vuran büyük bir toplumsal, antropolojik ve felsefi değişimin en dikkat çekici örneğini 1789 Fransız Devrimi oluşturur. Julien Pasteur ve Maud Hagelstein'in her birinin kendi külliyatına ve çalışma alanına göre belirttiği üzere, devrimci dönüşüm yalnızca siyasal boyuta indirgenemez.

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Birincisi, Terör Dönemi'nin oynadığı rol olsun, ikincisi, Grégoire'in 1794'te "yerel lehçenin yok edilmesi ve Fransız dilinin evrenselleştirilmesi" konusunda Konvansiyon'a sunduğu rapor olsun, bakış açıları örtüşüyor.

Michel De Certeau'nun Abbé Grégoire'in projesi üzerine yaptığı yorumu metne mümkün olduğunca yakından okuyan yazar, yasal hırsı tesis etmeyi amaçlayan bir dilin devlet rasyonalizasyonunun kararlaştırılmış analizi altında, bir araştırma arzusunu izole ediyor . Daha sonra nesne yer değiştirir.

Ortak malların yaratılmasında kritik bir an olan Fransız Devrimi, popüler kültürün değilse bile, popüler konuşmanın statüsüne dair bir yansıma değil miydi?

Julien Pasteur de Michelet'yi okurken, tarihçi için halkın sesine, Devrim'in koro ve manevi deneyimine karşı bir duyarlılığın övgüsü anlamına gelen bir dinleme örüntüsünün varlığına dikkat çeker.

De Certeau'nun yerel ağızların dilsel olarak etkisizleştirilmesini tarih ile iktidar arasında ideolojik bir düğüm olarak görmesi gibi, Michelet de terör olayını halkın kendiliğindenliğinin ele geçirilmesi, eğitimdeki başarısızlığın tanıklık edeceği bir sevgi eksikliği olarak görür.

Olga Konkka, önceki metinlerde yer alan görüşleri tekrarlayarak, Sovyet sonrası Rusya'daki okul kitaplarından yola çıkarak, tarih ile iktidar, aidiyet duygusu ile kolektif bellek arasındaki bağları, totaliter rejimlere özgü söylemsel pratikler bağlamında ayrıntılı bir biçimde inceliyor.

Tarih ders kitaplarında "Sovyetçiliklerin", sabit ifadelerin aynı şekilde tekrarlanması olgusu, Sovyet sonrası Rusya'da Sovyet döneminde ortak olanın yaratılmasının karakteristiği olanın devam etmesini sağlar.

Terör hayaletlerini başka bir açıdan yeniden keşfeden Olga Konkka'nın sözleri, proje ile eser arasındaki ayrımı tüm trajik derinliğiyle ortaya koyuyor.

Svetlana Aleksiyeviç veya Aleksey Yurchak gibi yazarların temel kitapları , her zaman totaliter hırsın kaynağı olmuş olan dilin manipülasyonunun, bireylerin ruhsal yapılarını ve her şeyden çok da konuşmalarını nasıl derinden etkilediğini yeterince göstermiştir.

Dilin iletişime indirgenmesinin insan ilişkilerini şekleştirdiği, henüz deneyimlemediğimiz müthiş bir olgu - iletimi , iletilecek nesnelerin yokluğuyla değil, arzunun ve koruyucuların sözcüklerinin kurumasıyla tehlikeye atıyor.

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Patrick Anderson, Anne-Sophie Calinon ve Samuel Chaîneau'nun metinleri, nihai olarak, teknoloji dilinin eğitim alanlarını istila ettiği bir çağda, ortak kavramının geçirdiği son dönüşümleri betimlemeyi amaçlamaktadır.
Ortak : Kelime açıkça ne yenilikçi ne de yeni. Ama "birlikte yaşama" deyimine yığılan büyülü çağrılar ve övgüler, özden yoksunluğu maskeleyemeye yönelik bir biçim fazlalığını ele vermiyor mu?

Dil ve konuşma kavramları arasındaki karışıklık, günümüz eğitim alanını sulandırmakta ve konuşmanın iletişimdeki rolünü düşünme olanağını tehlikeye atmaktadır. Yapay zekâ ve bilişsel bilimlerden gelen paradigma, hafıza sorunlarını bilgi depolama sorunlarına indirgiyor. Bu anlayış, Saussure'ün saptadığı dilin özgüllüğünü, yani bir özneyi, her zaman miras alınan bir sembolleştirme evrenine sokarak kurma özelliğini maskeler. Artık tüm pedagojik ve eğitimsel süreçlere nüfuz eden iletişimsel aşırılığın, bu iletişimin amaçlarını tamamen göz ardı ederek paradoksal bir biçimde kullanılabilmesini başka nasıl açıklayabiliriz?

İletim biçimlerinin -ki bunlara kelimenin tam anlamıyla teknoloji denebilir , işlerlik üzerine bir söylemdir- ikincisinin nesnesinin yerini aldığını, tutarlılığını ikincil bir sorun haline getirdiğini nasıl anlayabiliriz? Böylece Tocqueville'in eğilimini demokratik toplumlarda saptadığı, bireylerin gerçekte yaşadıkları deneyimlerin yerine genel fikirlerin geçirilmesinden oluşan bir sürecin yayıldığını görmüş olduk.

Yazarların birçoğunun da belirttiği gibi, dil ve belki de dilin kendisi, işlevlerinin asgari birliğini sağlayan şeyden, yani anlam güvencesinden, bir dünya olasılığından ya da kolektif yapıtların kalıcılığından uzaklaşmış görünüyor. Émile Benveniste, Hint-Avrupa Kurumları Sözlüğü'nde "ortak" kelimesinin etimolojisine ayrılmış ünlü maddede , bu kelimenin kökeninin Latince mûnus kelimesinden geldiğini , bunun karşılığında bir tür tazminat varsayıldığı varsayılan bir yükümlülüğü belirten bir terim olduğunu hatırlatır.

Kolektif irade tarafından bir statü, bir potestas ile görevlendirilen Romalı yöneticiler, iyiliğin karşılığını bir şekilde vermekle yükümlüydüler; bu, uzun süre oyunların ve sirklerin işlevi olmuştur. Dolayısıyla her mûnus zorunlu olarak co-mûnus'tur : yüklerin paylaşılması, ölçülebilir, dönen, ortak.

Bu kitabı okurken göreceğimiz gibi dilin, belleğin ve eğitimin sorun yaşadığı iktidarın, anonim, bedensiz bir alanda uygulanması umut edilemez. O zaman risk, yalnız monadların düşmanlıkları, yalnızca usule dayalı ve etkilenmemiş bir aktarımın şanssız zaferi dışında hiçbir şeyin üretilmemesi olurdu.

Burada önerilen düşüncelerin, başlangıçtaki mütevazılığıyla, bu riskin azaltılmasına katkıda bulunabileceğini umalım.

GELECEK

Yazıları

**ORTAKLIĞIN OLUŞUMU:
DİL, BELLEK, EĞİTİM - 2**

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

Kelimelerin hafızası ve bilginin aktarımı: Her zaman yeniden başlayan bir sembolleştirme Gül-Marie Volle

Tarih, dilin, homojen ve istikrarlı bir sistemi dışsal bir etkenin değiştireceği şekilde evrimleşmesine neden olmaz. Tam tersine, Benveniste'in 1968 yılında Nouvel Observateur'a verdiği söyleşinin başlığına göre dil "tarihi yaratır":

"dili canlandıran tarih değildir, tam tersidir. Tarihi oluşturan şey, zorunluluğu ve sürekliliğiyle dildir. Dolayısıyla dili bir aktarım aracı olarak değil, aktarılanların oluşturulduğu yer olarak düşünmek gerekir.

Dilin işleyişinde, sözcüklerin bir nesilden diğerine dolaşımında, alınan ve iletilen konuşmada, tüm aktarımların sorunlarını tespit edebiliriz; çünkü bunlar ortak bir şey yaratır ve aynı zamanda bir konuşmanın öne çıkabileceği alanı yaratır. Gerçekten de dilin bir yeti olarak zorunluluğu, her zaman ortak bir dil tarafından somutlaştırılmak ve tekil söz edimleriyle sürekli güncellenmektir.

Dilin tarihselliği, dilin konuşma yoluyla yeniden güncelleştirilmesiyle oluşur. Bu, hem işleyişi hem de günümüzde bilgi aktarımına ilişkin çıkarımları açısından betimlemeye çalışacağım sürekli bir hareketle sonuçlanıyor. Bunu yapmak için bellek ve dil arasındaki bağa yaklaşmak için Dil Bilimleri alanından referans noktaları alacağız.

Üç düşünür/dilbilimci - Humboldt, Saussure ve Benveniste - burada ayrıcalıklı bir biçimde iş başında olacaklar. Ayrıca Authier-Revuz ile Fransız söylem analizini inceleyeceğiz.

**Kökenin yokluğu:
her kelime daha önce söylenmiş bir şeye dayanmaktadır**

Kökeni olmayan bir hareket

Humboldt, Saussure ve Benveniste dil anlayışlarını, dilin kökeni hakkında düşünmenin imkânsızlığı ön gözlemini yaparak başlatırlar. Dil yetisi her zaman önceden söylenmiş, önceden verilmiş bir şeyden yararlanır. Humboldt'a göre öncelikle insanı dilin dışında düşünmek imkânsızdır, o yalnızca "dil eylemiyle meşguldür".

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Bildiklerimiz arasında hiçbir millet, hiçbir dil, özgün olarak nitelendirilmeye yetecek yeterli gerekçeye sahip değildir. Aslında her biri, bizden kaçan uzak bir geçmişten, önceki nesillerin işlediği bir malzemeyle donatılmıştır. Bu düşünülemez gerçek karşısında dillerin kökeni sorusu da güncelliğini yitirmiştir.

Saussure'ün tekrar benimseyeceği bir tutumdur bu:Aslında hiçbir toplum dili, önceki kuşaklardan miras alınan ve olduğu gibi kabul edilen bir üründen başka bir şey olarak bilmez ve bilmemiştir. İşte bu yüzden dilin kökeni sorunu, genel olarak ona atfedilen öneme sahip değildir.

Bu sorulacak bir soru bile değildir: Dilbilimin tek gerçek nesnesi, halihazırda oluşturulmuş bir dilin normal ve düzenli yaşamıdır. Benveniste ise bu görevi paylaşacak.

Dillerin kökeni sorusunu sormamak, temelde konuşan bir insanın, bir insanın başka bir insanla konuşması olan insanlık durumunun ölçüsünü almak anlamına gelir: Dil, onu yaratan insanoğlunun doğasında vardır.

Biz hâlâ, tam bir insanın, kendisi kadar tam bir insanı keşfedeceği ve aralarında yavaş yavaş dilin gelişeceği orijinal dönemin bu saf hayal gücüne eğilimliyiz. Bu tamamen hayal ürünüdür.

İnsana dilden ayrı olarak hiçbir zaman ulaşamayız ve onun dili icat ettiğini de göremeyiz. Hiçbir zaman kendine indirgenmiş ve ötekinin varlığını kavramaya çalışan insana ulaşamayız.

Dünyada bulduğumuz şey konuşan bir insandır, bir insanın başka bir insanla konuşmasıdır ve dil insanın tanımını öğretir. Konuşan özneler olarak durumumuz bu nedenle düşünülemez olana, yani dilin kökenine dayanmaktadır.

Bir insanın dili icat ettiğini hayal etmek için, insanın dilden önce var olduğunu hayal etmek gerekir; Benveniste buna "tamamlanmış bir insan" veya hatta "dilden ayrılmış bir insan" der; ama özneyi yaratan şey dildir.

Dilin kökeni hakkında düşünmenin imkânsızlığı, insanın "dil içinde ve dil aracılığıyla" yaratıldığı fikriyle mantıksal olarak ilişkilidir.

Humboldt'ta, Saussure'de, Benveniste'te bütün simgeleştirmelerin, uzak bir kaynaktan ve önceki kuşakların aktardığı malzemedan yapıldığını hatırlayacağız.

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Bizler yalnızca bir yokluk noktasından ve bizi dilin varlıkları olarak kuran başkalarının ilettiği kelimelerden konuşuruz. Dil, kökeni olmayan, her zaman bizden önce gelen bir başkasını varsayan ve sürekli bir dinamiği, her zaman yeniden başlayan bir simgeleştirmeyi ima eden bir harekettir.

Her zaman yeniden başlayan bir sembolizasyon

Dil ile düşüncenin birbirine bağlı olması nedeniyle dilin kökeni hakkında düşünemeyiz. Her ikisi de eş zamanlı olarak gerçekleşir.

*Humboldt'un bir sözünü tekrar aktarıyorum: Dil kendi başına yapılmış bir iş [ergon] değil , yapılma sürecindeki bir etkinliktir [energieia].
Yani gerçek tanımı ancak genetik olabilir.*

Zihnin eklemli sesi düşüncenin ifadesine bükmek için gerçekleştirdiği çalışmanın ebediyen yenilenen tekrarını onda görmek gerekir .

Bu makalenin başlığını Humboldt'a borçluyum: Dilin işleyişi, bir nesilden diğerine, bir bireyden diğerine ve her yeni telaffuzla gerçekleşen sürekli bir yeniden başlatmayı içerir.

Dil bu nedenle statik değildir, seslerin ve fikirlerin bir araya gelmesiyle tanımlanır ve bu da dilin bir adlandırma sistemi, bir kod olarak kavranmasına karşılık gelir. Tam tersine, konuşma "sesin düşüncenin ifadesine bükülmesi için ebediyen tekrarlanan yinelemeyi" varsayar.

Humboldt'un bu metaforu Saussure'ün terimleriyle anakronik olarak okunabilir: her konuşma, iki heterojen gerçekliği birbirine bağlayan işareti hayata geçirmekten oluşan bu işi başarmalıdır: eklemelenmiş sesler gerçeği (gösteren) ve düşüncenin ifadesi (gösterilen).

Değişmez bir biçimde belirlenmiş "anlamlar" yoktur. Bir sistem içindeki diferansiyel ilişkilerin bir fonksiyonu olan, her zaman göreceli değerler vardır.

Saussure, 20. yüzyılın başlarında modern dilbiliminin temelini bu olumsuzlukları düşünerek atmıştır: "Değerlerin kavramlara karşılık geldiğini söylediğimizde, bunların salt diferansiyel olduğunu, içerikleriyle olumlu olarak değil, sistemin diğer terimleriyle ilişkileriyle olumsuz olarak tanımlandığını kastediyoruz. En belirgin özellikleri ise başkalarının olmadığı bir şey olmalarıdır. " Dolayısıyla kelimelerin değeri temelde dilin tarihselliğiyle bağlantılıdır.

Her bir ifade hem kendini bir dönemin kendine özgü değerleriyle ilişkilendiriyor hem de bu değerleri kaydırıyor.

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Öte yandan değer, bir döneme özgü işaretler kümesine karşıtlık/farklılık ilişkisiyle belirlenir: salt olumsuz bir olgu olan bu değerler karşıtlığı olumlu bir olguya dönüşür, çünkü her işaret, herhangi bir anda diğer karşılaştırılabilir işaretler kümesiyle bir antitezi çağrıştırarak kendimize rağmen, kendi değerinde sınırlanmış bulur kendini .

Buradaki "kendimize rağmen" ifadesi, bireysel konuşmanın ancak dolaşımdaki işaretlerin değeriyle ilişkili olarak tanımlanabileceği anlamında anlaşılabilir: Birey tam güce sahip değildir.

Öte yandan, her ifade, işaretleri tekil bir şekilde ilişkilendirerek değerleri değiştirir: tüm değerler göreceli ve karşılıklı olduğundan, ifade yeni çağrışımlar yarattıkça bu durum değişir: Mevcut her işaret için, bu nedenle, sonradan işlenen olan belirli bir değer entegre edilir ; bu, yalnızca aynı anda mevcut olan veya olmayan işaretler kümesi tarafından belirlenir; ve bu işaretlerin sayısı ve karşılıklı ve göreceli görünüşleri an be an sonsuz bir şekilde değiştiği gibi, bu etkinliğin sonucu da her işaret için ve bütün için, an be an hesaplanamaz bir ölçüde değişir.

Dolayısıyla diller sürekli hareket halinde olan açık karşıtlık sistemleridir. Saussure'ün güncellediği sistem kavramı, ortak olanla tekil olan, süreklilik ile yaratıcılık arasındaki eklemlenmeyi düşünmemizi sağlar.

**Söylem analizinde kelime belleği: söylemsel izler ve belirsizlik
Dil aracılığıyla önceki nesillerden neler alıyoruz?**

Önce bir sistem ve bir söylemsel bellek elde ederiz. Dolayısıyla bir dilin aktarımı, o dile özgü simgeleştirme biçiminin aktarımıdır.

Levi Strauss, Vahşi Zihin kitabında antropolog Smith Bowen'ın deneyimini şöyle anlatır: "...Her bitkinin, ister yabani ister kültüre alınmış olsun, belirli bir adı ve kullanımı olduğu, her erkeğin, kadının ve çocuğun yüzlerce türü bildiği bir yerdeyim. Hiçbiri, istesem bile, onlar kadar çok şey bilemeyeceğime inanmayacak. »

Dil ile birlikte, dünyaya ilişkin deneyimimizi anlamlı bir gerçekliğe dönüştüren, salt olumsuz karşıtlık ilişkilerinden oluşan bir sistem iletilir; aynı zamanda sözcüklerin değerinin evriminin farklı bileşen katmanları da aktarılır. Bir sistem olarak dil vardır ama aynı zamanda söylemsel izlerin gövdesini ileten kelimeler de vardır.

Söylem Analizinde Kelime Belleği: Söylemsel İzlerin Bir Gövdesi Zaten söylenmiş bir şeyden söz etmek ne demektir?

"Diyalogizm", "Söylemlerarasılık", "Söylemsel Bellek" hepsi de Fransız Söylem Analizi'nin kurucu kavramlarıdır ve Bakhtin çevresinin çalışmalarına dayanarak, tüm söylemin sürekli olarak "önceden söylenmiş" veya "başka yerde söylenmiş" söylemsel alanında - ve bu alandan - oluşturulduğunu vurgularlar.

Bakhtin çevresinin çalışmalarının, dilin kökeninin yokluğunu ve sürekli hareket halinde olduğunu varsaydığını belirtelim; bu varsayımı Humboldt, Saussure ve Benveniste'in düşüncelerinde ortak noktalar olarak saptamıştık: İlk ya da son olan bir sözcük yoktur ve diyalojik bağlamın sınırları yoktur. Geçmiş yüzyıllarla diyalogdan doğan geçmiş anlamlar bile hiçbir zaman sabitlenemeyecek. Dolayısıyla sözcüklerin "anlamı" sabit değildir: Sözcükler sınırsız bir geçmiş ve geleceğin sürekli hareketine yakalanmıştır ve bu da alabilecekleri anlam etkilerini çoğaltır.

Sözcükler söylem tarafından "yüklenir", "işgal edilir", "istihdam edilir", "geçilir"; Bakhtin buna diyalojizm adını verir .

Bir kelime bize ulaştığında varlığını sürdürdüğü diğer bağlamlara gönderme yapar ve daha sonra başkalarının ona verdiği farklı anlamlarla nüfuz eder. Diyalogculuk, anlamın toplumsal bir okumasını varsayar; her kelime, değerini tanımlamaya çalışan çelişkili seslerle yankılanır: Her kelimenin, çelişkili yönelimlere sahip toplumsal vurguların kesiştiği ve mücadele ettiği daraltılmış bir arena olarak sunulduğunu biliyoruz. Söz, bireylerin ağızında toplumsal güçlerin canlı etkileşiminin ürünü olarak ortaya çıkıyor.

Pêcheux ise, söylemlerin yorumlanması ve üretilmesi sürecinde iş başında olan "önceden söylenmiş" olanı, söylemlerarasılık kavramı altında tanımlayacaktır : Bir dizinin üretimi ve yorumlanmasının temel koşulu, psikolojik öznenin bireysel alanına kaydedilemez: aslında, dizinin bellek alanını oluşturan söylemsel izlerin toplumsal-tarihsel gövdesinin varlığında bulunur.

Söylemlerarasılık terimi, bu izler topluluğunu, belirli bir dizinin varlığının öncesinde ve dışında, bu maddiliğin onu oluşturmaya müdahale ettiği ölçüde, söylemsel maddilik olarak nitelendirir.

Dizinin söylenmeyen kısmı bu nedenle içsel mantıksal işlemler temelinde yeniden yapılandırılmaz; burada daha önce söylenmiş bir şeye, başka bir yerde söylenmiş bir şeye atıfta bulunur.

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Bundan böyle, bir söylemi konuşmak ve yorumlamak, sözcüklere kazınmış izler bütünü olarak anlaşılan söylemsel belleği harekete geçirir: Dil, az ya da çok hatalı bir mantıksal araç değil, toplumsal-tarihsel belleği oluşturan söylemsel dilsel izlerin kaydedildiği ayrıcalıklı bir alandır. Söylem analizinin nesnesi olarak aldığı izler topluluğu işte budur.

Böylece Bakhtine ve Pêcheux ile birlikte bilginin aktarımını, içinde "hafızayı oluşturan söylemsel izlerin bir gövdesini", "çelişkili toplumsal güçlerin mücadelesiyle üretilen bir anlam katmanlaşmasını" taşıyan bir sözcüğün aktarımı olarak sürdüreceğiz.

Dilin belirsizliklerin deposu ve imkansız olarak iletilmesi

Authier-Revuz, söyleme ilişkin kurucu heterojenlik anlayışında, Bakhtin ve Pêcheux'yu izleyerek yalnızca daha önce söylenmiş olanla oluşturulmuş bir söylemi kavramamızı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda daha önce Saussure ile birlikte ele aldığımız dil sistemine özgü olumsuzluğu da dikkate alır.

Gerçekten de, Bakhtin'in diyalojik söyleminin ötesinde, Authier-Revuz, söylemin heterojenliğini, yalnızca söylemin içindeki diğer söylemlerin varlığında değil, aynı zamanda Bakhtin'in göz ardı ettiği ve bir söylemin birlik etkisini bozan dile özgü belirsizlikte de düşünür:

Bahtinci imgeyi kullanmak gerekirse, konuşmacının nesnesine giden yolda "karşılaştığı" şey, kendisinin "diyalojik" rezonansa girmeye zorlandığı bu diğer söylemler - karşıt olanın ve söylemler arası çevredeki diğerlerinin - değil, radikal bir diğerinin - diyalog metaforunu dışlayan direncidir: dilin gerçekliği, kendi düzeni, kendisiyle dünya arasına yerleştirilen ve daha da önemlisi, "dünyanın içine" yerleştirilen biçiminin maddiliği; bir özne olarak varoluşunun tam koşulu olarak - ki bu özne, kendisine neden olan şeyle "diyalog" kuramaz.

Authier-Revuz'a göre, her söylem, yalnızca diyalojik gerçekliği nedeniyle değil, aynı zamanda işaretin temelde rastlantısal olmayan karakteri ve dilin çok anlamlı karakteri nedeniyle de yapısal olarak heterojendir.

Bundan sonra her türlü iletim aynı zamanda söylenmesi imkânsız bir şeyin, iki heterojen düzen arasındaki temel örtüşmezliğin, yani dilin ve gerçekliğin düzeninin sözle iletilmesidir.

GELECEK

Yazıları

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU:
DİL, BELLEK, EĞİTİM - 3

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

Aktarımda belirsizlik ve yaratıcılık

Ortak olan, geçmiş kuşakların simgeleştirme çalışmasıyla yaratılır, geliştirilir, ama bu simgeleştirme temelde belirsizdir.

Bu, bizi, ortak olanın yaratılmasının, ortak bir kimliğe bağlı zamansız tanımlarla somutlaştırılan bir değerler bütününe dayatılması olarak tanımlanmasından kurtarmamızı sağlar.

Bir iletim, iletilen nesnenin yeniden yaratılmasını varsaydığı için bir telkin değildir: Aktarım, grubun devamlılığının garantisi olsa da, bir muhafaza işi değildir.

"Süreklilik" "değişmezlik" anlamına gelmez, aktarım ise muhafaza anlamına gelmez: Bütün toplumlarda süreklilik değişim içinde ve değişimle sağlanır. Sembolik biçimlerin bir evreni olarak kültür, olduğu gibi aktarılıp aynı şekilde alınabilen bir miras değildir.

İletilen nesnenin her zaman yeniden inşası söz konusudur.

İletilen nesnenin yeniden yaratılması, olguların anlamlarının çokluğundan, çelişkili okumaları ve yorumları gerektiren muğlaklığından kaynaklanır: Geçmiş deneyimler hem şimdiki zamanın ışığında okunur hem de zamanın meselelerine ışık tutma kapasiteleri açısından sorgulanır.

Dilin sürekli değişip zenginleşmesi gibi, gelenek unsurları da aktarım eylemini gerçekleştiren kuşağın tanığı ve aktörü olduğu olaylar sayesinde yeni nesnelerin benimsenmesine ve icadına maruz kalır. Ayrıca, bu, her zaman " grubun bilincinde halihazırda mevcut olan unsurlardan ve mekanizmalardan geçmişin rasyonel bir yeniden inşası" olan hafızayı içerir.

Üstelik, iletimde var olan yaratıcılık iki yönlüdür; hem ileten, hem de alandan, öğrenenden gelir: Bu tercüme/dönüşümün iki yönlü olduğunu belirtmek gerekir: Bu, iletenlerin işidir, ama aynı zamanda alanların da işidir. Ve diğer yandan, miras olarak bırakacağımız şeyin asla önceden kararlaştırdığımız şey olmadığını da unutmamalıyız.

Aktaranın söylemi, konuşma yasaları ve dil yasaları tarafından aşılmıştır. Konuşanla dinleyen arasındaki kopukluktan, anlam birliğini bozan başka söylemlerden, dilin belirsizliğinden dolayı aktarılan anlam çokluğudur.

Bu aktarım her zaman imkânsız bir şeyin, mutlak bir gerçeğin dile getirilmesiyle el ele gider. Bu imkânsızlıkla yüzleşmek yeni söylemlere çağırır.

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Dil hem ortaklığı yaratır hem de tekil bir söylemi gerektirir ki bu söylemin tekilliği ancak bu ortak zeminden kopmasıyla mümkündür.

Okulun özgürleştirici rolü hiç kuşkusuz burada devreye giriyor.

Ortak bir dili iletmek, bu dilin tarihini iletmek demektir; burada hiçbir bütünsel bilginin tarihi sona erdiremeyeceği vurgulanır.

Sözcüklerin tarihine girmek, tekil bir sözcelem yoluyla dilin işini sürdürmeye çağrılmaktır.

İletim ve iletişim arasındaki fark

İletişim, ileten kişinin otoritesini ortaya koyacak, tartışmasız ve kesin nitelikteki bilginin yayılmasını içerir.

Geçmişin varsayımlarını geçersiz kılacak bilimsel bilginin modelidir.

İletişimin kaygısı, uzayda yayılma, en fazla sayıda insana yayılma kaygısıdır. Aksine, iletim, dilde biriken bütün belirsizliklerin zaman içinde yayılmasını varsayar.

Aktaran kişi otoritesini ortak bir anlamın dayatılmasına değil, kendisinin bakış açısını inşa etmenin yollarını bulduğu ve hitap ettiği kişiden de aynısını yapmasını istediği bir kelimeler tarihinin aktarımına dayandırır.

Okulun otoritesi, daha çok dilin tarihini, dünyayla geçmiş ilişkileri formüle etme ve deneyimleme işini öğrenenlerin yükümlülüğü olarak düşünülmelidir. Şimdi bu yüzleşme, sıradan, bilindik konuşmayı karakterize eden anlamın doğrudanlığı ile bu sözcüklerin hafızasındaki tuhaflık arasında bir boşluğu ima eder.

Bugün okul içinde bu çatışmanın nasıl örgütleneceği büyük bir sorundur, özellikle de çağdaş konuşma koşullarının buna uygun olmadığı kanaatindeyiz. Aslında bilginin aktarımı bugün aktarım modelinden çok iletişim modeline dayanmaktadır.

Akım iletimi çıkmazları

Eğitim dünyasını da etkileyen teknik dil anlayışının yaygınlaşması, daha önce anlattığımız ortak dil ile tekil konuşma arasındaki eklemelenmenin gelişmesini engellemektedir. Gerçekten de, dilin hizmet dillerine indirgenmesinde, Judet de la Combe ve Wizmann'ın terimlerini kullanmak gerekirse, dil, özneye dışsal ve dilin dışında zaten var olan, erişilebilir bir gerçeği iletmeye yarayan bir araç olarak ortaya çıkar.

JULIEN PASTEUR - ROSE-MARIE VOLLE

ORTAKLIĞIN OLUŞUMU: DİL, BELLEK, EĞİTİM

Dilin bu anlayışı, ister Avrupa kurumlarından kaynaklanan, özellikle dil öğretimi/öğrenimi sorununa ilişkin metinler olsun, isterse Fransa'daki ulusal eğitim metinleri olsun, eğitimle ilgili kurumsal metinlerde bulunabilir.

Örneğin 2016 yılında yürürlüğe giren "Bilgi, Beceri ve Kültür Ortak Çekirdeği"nde, zorunlu eğitim sonundaki bilgi ve beceriler "Düşünme ve iletişim dilleri" başlıklı birinci alanda açıklanmaktadır.

Bunlar arasında şunlar yer alıyor: "Fransız Dili/Modern Yabancı ve Bölgesel Diller/Matematik, Bilim ve Bilgisayar Dilleri/Sanat ve Beden Dilleri".

Bu liste, dilin yanlış kullanımıyla dil olarak anılan dili ve disiplinleri aynı seviyeye koymaktadır: Matematik, fen, bilgisayar bilimi, sanat ve beden eğitimi.

Bu karışıklık ancak, bu kez kelimenin gerçek anlamıyla dilin dışında oluşturulmuş bir özne varsayarak mümkün olabilir; bu özne kendini ya bir dilde ya da bir matematik, bilgisayar dilinde ya da sanat ve beden dilinde ifade etme seçeneğine sahip olacaktır. Matematik, bilgisayar vb. dilleriyle oluşturulmuş bir konuyu hayal etmek zordur.

Dilin bir araca indirgenmesi, dil ile kod arasındaki karışıklığa da dayanır. Bu durum, Avrupa'da dillerin öğretimi/öğreniminde rehberlik eden CEFR gibi metinlerde yaygın olarak görülmektedir. Çok sayıda, çok anlamlı ifade ve yoruma ihtiyaç duyan dilden uzak, kod tek anlamlıdır. CEFR, dilleri kodlara indirgeyerek, dillerin çeşitliliği sorununu, birbirine indirgenemeyen sembolik sistemler olarak düşünmemizi engelliyor. Nitekim CEFR'de sözcükler referans etiketleri olarak işlev görür ve diller, dilin dışında algılanabilen bir gerçeği kodlamanın çeşitli yollarından başka bir şey değildir .

Bu "ortak payda" bize, eylemin gerçekleştirilmesine tamamen adanmış, şeffaf, kontrollü bir iletişim düşünmemizi sağlar ve dilin ve onun tarihselliğinin üstesinden gelinmesi gereken yanlış anlamaların kaynakları olduğu bir iletişimdir. Dilleri kodlara indirgemek, dilleri artık hem nesneyi hem de özneyi iki yönlü oluşturan "bakış açıları" olarak düşünmemek anlamına gelir. Bu, dilin tarihselliğine kazınmış söylenmesi imkânsız olanı engelleme ve daha önce anlattığımız dilin işini önceden baltalamanın bir başka yoludur.

Son olarak, bugün konuşma pratiğini karakterize eden ve eğitim alanını da etkileyen son çıkmazlardan birine değinelim. Dillerin tek anlamlı bir koda, bir referans etiketlemesine indirgenmesinin ötesinde, radikal bir keyfilik ilkesini dayatan bir dil yönetimsel kullanımını tespit edebiliriz: sözcük, hem dilin kurduğu karşıtlık ilişkisinden hem de sözcüklerin belleğinden tamamen koparılmıştır.